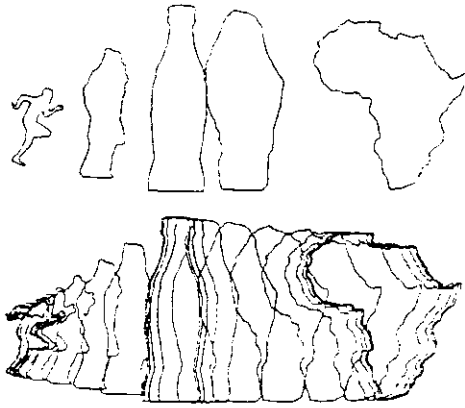

افریقای امروز

آبلین رستر (۲)

ترجمه از: دکتر حسین سیی فاضل - دانشگاه تبریز

علاوه بر اینها، خطر نسوع بیماری هبسه در این نواحی وجود دارد. سوء تغذیه (۵) و کم غذایی (رئواریکمود مواد خوراکی) امری عادی به نظر می‌رسد. در اینجا امکانات بهداشتی کم است، در مقابل هر ۱۵۰۰۰ - ۱۵۰۰۰ نفر از جمعیت یک پزشک و برای هر ۱۳۰۰۰ - ۱۵۰۰۰ نفر یک تخت بیمارستانی وجود دارد.

از آنجایی که اکثریت آوارگان را ریان و کودکان تشکیل می‌دهند، از اسهال و مشکلات و دستاوردهای زیادی برای آنان پیش می‌آید. بیشتر زبان آواره را سوگان و مضعها تشکیل می‌دهند. آنان علاوه بر ناراحتیهای ناشی از تغییر محیط اجتماعی و آوارگی، سرپرستی خانواده‌هایی را که معمولاً بر جمعیت هم هستند بر عهده دارند. به همین جهت است که بیشتر اوقات بر اثر وجود ناراحتیهای روحی و مشکلات طانت فرسای زندگی به ناراحتیهای روانی دچار می‌شوند. و از این نظر هیچ کمکی از طرف مراکز خدماتی مسئول آوارگان به عمل نمی‌آید. مسلم است که در صورت وجود خدمات مربوط به تنظیم خانواده، فراهم آوردن امکانات بهداشتی برای مادر و کودک، ندادن آموزش حرفه‌ای و مشاوره در جهت کارایی و افتدانی از این قبل، زبان آواره خواهد توانست به داشتن یک زندگی ابدوار کسده و مولد نایسد باشد. در این رابطه سازمان ملل به نوع کمک به آوارگان را به شرح زیر پیشنهاد می‌کند:

- ۱- کمکهای اضطراری در جهت رفع نیازهای اساسی نظیر خوراک، پوشاک، مسکن، وسائل خانه و مراقتیهای بهداشتی.
- ۲- کمکهای اساسی بلند مدت سمطور راهمایی برای گره گشایی مشکلات و حل مسائل.
- ۳- برنامه‌های بلند مدت اقتصادی در راستای تأمین خود - کفایی برای آوارگان و برگرداندن هر چه سریعتر آنها به موط اصلی خود و یا فراهم آوردن امکانات جذب آنها در جامعه جدید. مسائل و دستاوردهای ناشی از وجود پنج سلون آواره آفریقا بالسویه در کشورهای این قاره تقسیم نشده‌اند بلکه برخی از کشورها

بررسی‌های اجتماعی نشان می‌دهند که نزدیک به ۵۰ درصد آوارگان (۳) جهان، یعنی سح میلیون نفر آنها، در کشورهای آفریقایی زندگی می‌کنند. از سوی دیگر، تعداد آنان در کشورهای مهاجرت‌پذیر که خود را دستاوردهای زیادی مواجه هستند و نمی‌توانند زندگی آوارگان را بس از حداقل معاش تأمین کنند، زور به زور در حال افزایش است. می‌توان گفت ۲۰ کشور از ۳۰ کشوری که از نظر ضغه بندی درآمد ملی در حداقل قرار می‌گیرند (حدود ۲۵۰ - ۳۰۰ دلار) در قاره آفریقا هستند. ما وجود این، نزدیک به ۸۰ درصد آوارگان آفریقایی کوشش دارند که از این کشورها ساهمندی ساسی بگیرند. سن از ۹۰ درصد آوارگان آفریقا در منطقه سده صحرائی که بیشترن میزان فقر و بدبختی این قاره را به خود اختصاص می‌دهد سکی گرفته‌اند. توسعه اقتصادی در کشورهای آفریقایی به علت خشکسالی مداوم، بحران انرژی، غف ماندگی کشاورزی، بازپرداخت دیون خارجی و رکود اقتصاد جهانی، رونق نداشته است. جمعیت این قاره بیش از اندازه افزایش یافته و هیچگونه تعادلی میان تهیه مواد غذایی و کنترل جمعیت وجود ندارد. بطوریکه سکاری و سکاری سپهان ناشی از افزایش جمعیت کاملاً چشمگیر است. وجود آوارگان در کشورهای آفریقایی به سبب باعث کمبود مواد غذایی و دارویی شده، بلکه سبب به وجود آمدن مسائلی در سیستم حمل و نقل نظیر راههای ارتباطی، راه آهن و بنادر گشته است، ولی با وجود این، هور این کشورها آمادگی خود را برای پذیرفتن هزاران آواره که هیچگونه نفعی در مقابل مخرج اقتصادی برای آنها ندارند، حفظ کرده‌اند.

تقریباً تمام مناطق آفریقایی از وجود خشکسالی و عواقب ناشی از آن که همان کمبود مواد غذایی است رنج می‌برند. بیشتر آبهای قابل شرب و مصرفی این نواحی آلوده است و باعث شر انواع امراض مسری می‌گردد. اکثریت کودکانی که در مقابل بیماریها واکسینه نشده‌اند دچار امراض دیفتری و فلج اطفال (۴) می‌شوند.

در مقایسه با کشورهای دیگر موانع و مسائل حادثتری دارند. آمار نشان می‌دهد که آنگولا به تسهیلات حدود ۳۳۰۰۰۰۰ پناهنده را در خود جای می‌دهد که از آنها ۵۰۰۰۰۰ نفر از نامیبیا، ۵۰۰۰۰۰ نفر از آفریقای جنوبی و ۱۸۰۰۰۰۰ نفر از زیر آفریقا هستند. یکی از اردوگاههای آوارگان در ناحیه "جم‌بیا" (۶) در جنوب شرقی آنگولا حدود ۶۰۰۰۰ نفر آواره، زشری را سگی داده است.

برای بیشتر آوارگان آنگولا کاری وجود ندارد، به طوری که در طول هفته بیش از یکی دو روز، آن هم در مزارع اشتراکی کم درآمد کار نمی‌کنند. در بین آنان سوء تغذیه کودکان امری عادی است. در حالی که اکثریت آوارگان زشری از آنگولا به وطن خود برگشته‌اند، اما تعداد قابل ملاحظه‌ای از آنان در حدود ۱۸۰۰۰۰۰ نفر به حواست خودشان در آنگولا ماندگار شده‌اند. گذشته از آن طی سالهای ۱۹۸۵ - ۱۹۷۹ حدود ۱۰۰۰۰۰۰۰ نفر آواره آنگولایی به کنور خود برگردانده شده‌اند. بنابراین لازم است هر چه رودتر برای تعداد فزاینده، آوارگان نامیبیایی که وارد آنگولا می‌شوند چاره اندیشی شود، و منظور اسکان آوارگان زشری و آوارگان برگردانده شده، آنگولایی برنامه‌ریزی بلند مدت ضروری سطر می‌رسد.

در ناحیه، بوروندی زراع سب قابل هتو (۷) (از بوروندی) و نوسی (۸) (از رواندا) باعث گردیده‌است که تعداد زیادی از آنان، نزدیک ۲۳۴۰۶۰۰ نفر که اکثراً "روآندایی هستند، به مناطق شهری مهاجرت کنند. در این مناطق بیکاری در سطح بالایی قرار دارد و به همین جهت ترتیب برنامه‌های آموزشی حرفه‌ای و فراهم نمودن سرویسهای کاریایی و همجس نامیبی امکانات لازم برای اشتغال در مشاغل کوچک ضروری است.

در جمهوری کامرون تقریباً ۲۶۶۰۰۰۰ نفر آواره وجود دارد. اکثریت آوارگان کنور در شهر کوسری (۹) (واقع در ایالت شمالی) و اطراف آن سگی گردیده‌اند، از نظر تعداد از بومسان این منطقه زیادتر (در حدود ۱۰۰۰۰ بزرگ) هستند و تأثیرات سویی روی بازار کار و وسایط نقلیه دارند و دشواریهایی مانند کمبود مواد غذایی و تراکم بیش از حد جمعیت را باعث می‌شوند.

در کنور جیبوتی، جایی که ۴۲۰۰۰۰۰ نفر آواره، آن ۱۲ درصد از کل جمعیت را تشکیل می‌دهد، کمبود آب از مسائل حاد این کشور محسوب می‌شود. اگر چه بیشتر این افراد مشاء روستایی دارند، اما به خاطر خشکسالی و آب و هوای سخت منطقه، سگی دادن آنها در مناطق روستایی عملاً غیر ممکن است. آوارگان اتیوپیایی که مشاء شهری دارند و در حال حاضر در پایتخت جیبوتی زندگی می‌کنند، اقتصاد این کشور را دچار مشکل نموده‌اند زیرا میزان بیکاری این کشور را بالا برده و سطح زندگی آن را پایین آورده‌اند. از آنجا که بیشتر آوارگان شهری را دانشجویان تشکیل می‌دهند، لذا ایجاد مدارس و دانشگاههایی در کشورهای دیگر آفریقا از بار مشکلات این شهرها خواهد کاست.

در کنور اتیوپی طور تقریب ۴ میلیون نفر حگ زده، قحطی دیده و خشکسالی کشنده وجود دارد. اختلافات داخلی اتیوپی با جدایی شان اریتره در بخش شمالی این کشور باعث شده‌است که حدود ۵۰۰۰۰۰۰۰ نفر آواره در مرز سودان و اتیوپی جمع شوند. از سوی دیگر حگ با سومالی بر روی منطقه اوگاندا (۱۰) موجب هجوم یک میلیون آواره به اردوگاه آوارگان واقع در هزاره (۱۱)، سبل (۱۲) و سداو (۱۳) شده است. با توجه به تعداد آوارگان موجود در کنور اتیوپی، مسلماً توزیع مواد غذایی از اولویتهای برنامه‌های دولت است که توسط سرویسهای کمک رسانی تقویت می‌شود. برای یواجه با کمبود آب، جاههایی جهت رفع نیاز مردم در برخی از نقاط کشور زده شده ولی در بسیاری از مناطق، هور گرسنگی مردم را تهدید می‌کند. در سالهای اخیر هزاران نفر از آوارگان اتیوپی که به خاطر حگ داخلی و ناملایمات طبیعی وطن خود را ترک کرده بودند به کنور خود باز می‌گردند. این مردم، علاوه بر فزینتهای امدادی، برای بازیایی خود کفایی پیشین، به کمک احتیاج دارند. در حال حاضر حگ در این کشور متوقف شده ولی هنوز حگهای جرکی ادامه دارد و آینده را برای مردم اوگاندا تیره و نامطمئن می‌سازد. بنابراین اگر هم مسئله، قحطی و خشکسالی از این کشور رخت بریندد، مسئله، سیاسی گریبانگیرش خواهد بود. به نظر کارشناسان سازمان ملل، کنور سومالی در مقایسه با کشورهای آفریقایی دیگر، سشترین مسائل و مشکلات مربوط به آوارگان را داراست. در حدود ۴ میلیون نفر جمعیت سومی و ۱/۵ میلیون نفر آواره در این کشور زندگی می‌کنند. بیشتر آوارگان سومالی را جادر سینان اوگاندایی که به خاطر خشکسالی یا حگ داخلی کنور خود را ترک کرده‌اند، تشکیل می‌دهند. در این کشور سز مسئله، آب در اولویتهای برنامه، دولت و سرویسهای کمک رسانی سازمان ملل قرار می‌گیرد. آب آلوده، رودخانه‌ها سلامت آوارگان حتی در بسیاری از موارد بومسان را تهدید می‌کند. اگر چه در حال حاضر آب لازم توسط ارگانهای داوطلب و سرویسهای خارجی تأمین می‌شود، ولی راه حل بلند مدتی جهت خود کفا کردن مردم ضروری به نظر می‌رسد. نزول باران نقش حساسی در این منطقه، کم آب بازی می‌کند، به طوری که اغلب خود کفایی مردم وابسته به وجود باران است. از این روقطعه رمنتهایی که دولت سومالی جهت کاشت در اختیار آوارگان می‌گذارد، به خاطر خشکسالی بلا استفاده می‌ماند.

کنور سودان با جمعیت ۲۰ میلیونی خود میزبان بزرگترین جمعیت آواره که در حدود ۵۰۰۰۰۰۰۰ نفر است می‌باشد. ۸۰ درصد این عده اهل اتیوپی و بقیه را آوارگان حگ قسلیهای اوگاندا و حگ داخلی کنور جاد تشکیل می‌دهند. در اردوگاه وادال هیل-بوو (۱۴)، اولین اردوگاه سب راهی برای اقامت موقت آوارگان حگی اریتره که عازم سودان هستند، دو خانه متروک سگی

حاجوادای را از یک دهکده انبویایی در خود جای می‌دهند. این آوارگان نه تنها به خاطر مسائل سیاسی، بلکه به علت کمبود مواد غذایی که از قحطی و خشکسالی ناشی می‌شود خانه و کاشانه خود را ترک می‌کنند. دولت سودان و ارگانهای کمکی سازمان ملل استدوارند که این آوارگان را در دهکده‌های دائمی به منظور احیا و آباد کردن زمینهای کاشته شده سکنی دهند. در حال حاضر فقط $\frac{1}{8}$ زمینهای قابل استفاده در این منطقه مورد کشت قرار می‌گیرد. ما تمرکز بیشتر آوارگان در مراکز شهری حرطوم، گذارف (۱۵)، کاسلا (۱۶) و سدر سودان، این شهرها با مسائل حادی مواجه شده‌اند. دولت سودان با اتحاد سکونتگاههای روستایی و شهری در اطراف شهرهای مذکور، بسیاری از آوارگان بیکر را سر و سامان داده و آنان را از نظر رفع احساسات خویش خودکفا ساخته است. با توجه به مسائل آوارگان، کشور سودان اقدامات حیثی خود را با تشکیل کنفرانس بین المللی مربوط به آوارگان آغاز کرده که اولین جلسه آن در ژوئن ۱۹۸۰ در حرطوم تشکیل شده است.

اهداف این مجمع عبارت بود از: اسکان دادن آوارگان در سکونتگاههای مسجم و سازمان یافته، کمک به گروههای سکنی به غیر نظیر یتیمان، سوه ریان، افراد مسن و معلول، و همچنین دادن آموزشهای حرفه‌ای لازم برای آوارگان به منظور جذب آنها در بازار کار جامعه سودان. با توجه به این برنامه سکونتگاههای آوارگان به سه دسته تقسیم می‌شوند:

الف - سکونتگاه آوارگانی که در روستاها بر روی مزارع شخصی کار می‌کنند.

ب - سکونتگاه آوارگانی که در پروژه‌های آبرسانی شمال سودان مزد بگیر بودند.

ج - سکونتگاه آوارگان سدر شهری.

درست است که اسکان آوارگان لازم است، اما پیش از این امر، آنها به مواردی از قبیل خانه، درمانگاه محلی، مدرسه، آب، وسائل حمل و نقل و مواد غذایی نیازمندند که باید مورد توجه مسئولین امر قرار گیرد. آوارگان سودان عموماً "از بهداشت و سلامت جسمی برخوردار نیستند، به طوریکه اردوگاه ۸۰۰۰۰ نفری در نزدیکی گذارف سودان، در حدود ۱۰ درصد مردم از بیماری سل رنج می‌برند. مالاریا و کم خونی در این منطقه امری عادی، سرخک مرگ آفرین شایع و تجهیزات بهداشتی نادر است.

در جمهوری تانزانیا ۱۴۰۰۰۰۰ نفر آواره زندگی می‌کنند، ۱۳۰۰۰۰۰ نفر آنها از ناحیه بوروندی هستند. در این کشور اردوگاه روستایی اولیانکولا (۱۷) یکی از بزرگترین سازمان - یافته ترین اردوگاههای آوارگان در آفریقا است. تنها در این اردوگاه حدود ۲۵۰۰۰۰ نفر آواره از بوروندی سکنی گزیده‌اند. آنان در دو روستایی که اطراف سکونتگاه قرار دارند زندگی می‌کنند و به کشاورزی می‌پردازند. اهالی این اردوگاه خود را با جامعه

آمار این کشور منتشر شده، نشان می‌دهد که فواصل مهاجرت داخلی و خارجی (۲۰) در چهار ماه اول سال ۱۹۸۱ در مقایسه با همان مدت در سال ۱۹۸۰، ۷۱ درصد افزایش دارد.

اهمیت افزایش تعداد آوارگان و مسائل و مشکلات مربوط به آنان در این کشورها و سایر نقاط آفریقا به قدری چشمگیر بوده که از سوی سازمان ملل کنفرانسها و ارگانهای کمک‌رسانی (۲۱) ویژه‌ای تشکیل گردیده و یکی از این کنفرانسها که در آن نمایندگان چهل کشور آفریقایی شرکت داشتند در روزهای ۹ و ۱۰ آوریل ۱۹۸۱ در ژنو تشکیل شد. در این کنفرانس در حدود ۱/۲ میلیارد دلار کمک مالی جمع‌آوری و در اختیار دولت‌های متلا به مسائل آوارگان قرار گرفت که در جهت رفع سبب‌های اساسی آنان صرف شود.

یادداشتها

۱- این مقاله در رابطه با آوارگان آفریقا توسط آیلین ریتر نوشته شده و در مجله Migration Today دوره ۹، شماره ۳، سال ۱۹۸۱ به چاپ رسیده است.

- 2- Eileen Reiter
- 3- Refugee
- 4- Pólio
- 5- Malnutrition
- 6- Chimbia
- 7- Hutu
- 8- Tusi
- 9- Kousseri
- 10- Ogaden
- 11- Harage
- 12- Bale
- 13- Sidamo
- 14- Wad el Hilaiwu
- 15- Gedaref
- 16- Kassala
- 17- Ulyunkula
- 18- Meheba
- 19- Lancaster House Agreement
- 20- Net Migration
- 21- UNHCRs: United Nations Housing Conference for Refugees.

اشرافی اولیانگولا که دارای یک اتوبوس، یک هتل، یک فروشگاه، وسائل زراعی و ابزار دستی است، عجیب ساخته‌اند. هر فرد محصولات غذایی خود را در این منطقه تولید می‌کند. هر دهکده دارای یک مدرسه ابتدایی است که برنامه آموزش بزرگسالان را نیز ارائه می‌کند. امکانات بهداشتی و درمانی در این منطقه پیشرفت مطلوبی دارد. می‌توان ادعا داشت که اردوگاه اولیانگولا یکی از موفق‌ترین اردوگاهها در آفریقا است که به خود کفا کردن نسبی آوارگان موفق گردیده است. دولت تانزانیا در اواخر سال ۱۹۸۰ به ۳۵،۰۰۰ آواره حق شهروندی داد که اکثر آنان را روآندی‌ها تشکیل می‌دادند.

از ۴۰۰،۰۰۰ نفر آواره در کشور زئیر ۳۱۵،۰۰۰ نفر آنها اهل آنگولا هستند که بزرگترین گروه آوارگان را در این کشور تشکیل می‌دهند. همچنین تعداد ۱۰۰،۰۰۰ نفر آواره اوگاندایی، ۱۱۰،۰۰۰ نفر بوروندویی، ۲۲،۰۰۰ نفر، روآندی و ۱۰،۸۰۰ نفر زامبایی در این کشور سکنی گزیده‌اند. ارگانهای کمک‌رسانی سازمان ملل متحد سعی برای دارند که با اسکان دادن تعدادی از این آوارگان در مناطق روستایی، از مسائل و مشکلات کشور زئیر بکاهند و با کمکهای خویش آوارگان را به مرحله خودکفایی برسانند. براساس قانون عفو بین‌الملل ۱۹۷۸، آوارگان اوگاندایی که به خاطر مسائل سیاسی و جنگ داخلی وطن خود را ترک کرده بودند، در سال ۱۹۸۰ به کشور خود بازگشتند.

در کشور زامبیا از ۳۳،۵۰۰ نفر آواره، ۱۸،۰۰۰ نفر آنگولایی و ۵،۰۰۰ نفر اهل زئیر هستند. با کمک سازمان ملل اردوگاه بزرگی در ناحیه مپا (۱۸) برای ۹۰۰۰ آواره آنگولایی، ۶۰۰ آواره زئیری و ۱۵۰ نفر آواره نامیبیایی ساحه شده و دولت زامبیا مسئولیت حفاظت آن را در اواخر سال ۱۹۸۱ مستقماً بر عهده گرفته است.

در رودزبای جنوبی با اعلام توافق برای خاتمه جنگ داخلی در سال ۱۹۷۹ به وسیله مجلس لانکاستر (۱۹)، هزاران نفر از آوارگان زامبایی به کشور خود بازگشتند. در رابطه با این مسئله سازمان ملل توانست تعداد ۶۹،۰۰۰ نفر از آوارگان را تا اکتبر ۱۹۸۰ به وطن خود بازگرداند. البته این عده غیر از کسانی بودند که داوطلبانه و به خرج خود به کشورشان بازگشته بودند. جنگ داخلی مذکور خسارات زیادی به مزارع و دامهای روستائیان وارد کرده بود به همین جهت آوارگانی که به وطن خود مراجعت کردند و همچنین حدود یک میلیون نفر از اشخاصی که به خاطر جنگ داخلی محل سکونت خود را تغییر دادند، برای احراز دوباره خودکفایی به کمک نیازمندند.

کشور زیمبابوه به علت مهاجرت کارگران ماهر و سکه سفید پوست به خارج از کشور دچار مسائل و مشکلات حادی است زیرا تعداد آنان روز به روز افزایش می‌یابد. داده‌های آماری که توسط اداره